

Lessuggesties bij: *Morgen ga ik echt, zei Moemf* & *Moemf heeft een vriend*

Over het boek:

'Dank je wel, lieve Moemf,' zei Sneeuwuil geroerd. Ze knipperde opvallend vaak met haar ogen. Ze had nog nooit een bloem gekregen, en al zeker niet van een Moemf. Van nu af aan waren sneeuwkllokjes voor altijd haar lievelingsbloemen, dat wist ze zeker. En Moemf haar aller-, allerbeste vriend.

Als Moemf na zijn winterslaap wakker wordt, staat er iemand op hem te wachten. Het is Sneeuwuil, zijn jonge, nieuwe vriend. Sneeuwuil kan niet wachten om haar eerste lente te ontdekken met Moemf. Dat die nogal

brommelig is, kan haar weinig schelen: ze zijn vrienden en dat is het belangrijkste.

Maar is het eigenlijk al wel lente? Er ligt nog flink wat sneeuw. Daar weet de onstuimig vrolijke Sneeuwuil wel raad mee...

Over het boek:

Na een lente vol plezier is Sneeuwuil naar het noorden gevlogen, daar waar het ook in de zomer nog winter is. In het Moemf-bos schijnt de zon elke dag een beetje warmer, maar wat heb je aan warmte als je beste vriend niet bij je is?

Moemf heeft wel zevenentwintig brieven aan Sneeuwuil geschreven om haar te laten weten dat hij haar mist. Er is alleen één probleem: de brievenbus is niet geleegd. Wat nou als Sneeuwuil denkt dat hij haar en haar gekke ideeën is vergeten? Dat kan Moemf toch niet riskeren! Hij besluit haar op te zoeken, maar... op reis gaan

betekent voorbereiden, inpakken, en vooral afscheid nemen. Van het Moemf-bos, van de oude Mol die zo graag meegekomen was, van Hermelijn en zijn vrouw en van alle andere dieren. Als Mol dan ook nog beweert dat er onderweg gevaar dreigt, moet Moemf wel twee keer nadenken. Wat nou als hij een Moemf-eter tegenkomt?

Over de auteur:

Anette Herzog groeide op in Duitsland en woont in Kopenhagen. Daar schrijft ze verhalen in het Duits en in het Deens. Ze was tolk en vertaalster en is sinds 2000 fulltime kinderboekenschrijfster. Veel van haar verhalen, waaronder die over Moemf en Tibula To, zijn als hoorspel uitgezonden op de radio.

Over de illustratoren:

Dieter Schubert (Oschersleben, 1947) groeide op in Oost-Duitsland. Toen hij vijf jaar was, vluchtten zijn ouders samen met hem en zijn jongere zus op eerste kerstdag naar het Westen. Dieter wilde eigenlijk van kleins af aan alleen maar tekenen. Zijn eerste woorden waren niet voor niets 'Buch und Bei (Bleistift)', boek en potlood, en hij maakte op zijn zevende zijn eerste olieverfschilderij. Zijn ouders vonden het prachtig, maar Dieter moest eerst een beroep leren voordat hij naar de Kunstacademie mocht gaan. Hij kon immers ook heel goed met cijfers omgaan. Zo leerde Dieter eerst een vak bij een grote handelsonderneming. Wat was het een opluchting toen hij een paar jaar later toegelaten werd op de Kunstacademie! In het laatste studiejaar leerde hij Ingrid kennen en nadat ze allebei hun examen hadden gehaald besloten ze samen naar een andere stad te gaan. Berlijn of Hamburg? Het werd Amsterdam.

Waar Ingrid altijd wilde illustreren, droomde Dieter eigenlijk van een carrière in de vrije kunst. Ook op de Rietveld Academie in Amsterdam wilde hij verder in die richting, en hij interesseerde zich daarnaast in beeldhouwen. Maar toen Ingrid besloot naar de illustratieklas te gaan, duurde het niet lang voordat Dieter van plan veranderde. Het eerste prentenboek dat hij samen met Ingrid maakte, kwam eigenlijk voort uit een grap: hun tekenleraar Piet Klaasse vond dat het duo zo goed kon visualiseren voor kinderen. Het prentenboek dat ze naar aanleiding van die opmerking maakten, *Er ligt een krokodil onder mijn bed!*, werd niet alleen uitgegeven door Lemniscaat, maar verscheen meteen in veertien landen tegelijk.

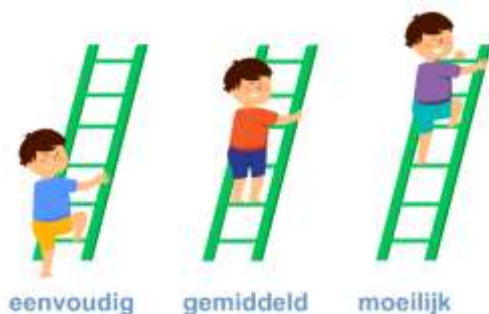
Pas tijdens het maken van *Er ligt een krokodil onder mijn bed!* merkten Dieter en Ingrid dat ze heel goed samen aan een project kunnen werken. Sindsdien maken ze al meer dan dertig jaar samen prentenboeken en voorleesbundels. Wie precies wat doet, weet niemand. Wel is Dieter de nauwkeurige, degene die ervoor zorgt dat er geen slordigheden in het werk ontstaan. Maar het illustratorenechtpaar werkt nauwkeurig samen aan ieder boek, van het ontstaan tot het idee tot het uitwerken van elkaars aanvullingen. Nog steeds zijn schilderen en beeldhouwen Dieter's passies, en sinds kort ook fotografie. Maar zodra er een mooi verhaal ontstaat, beginnen de vingers te kriebelen...

Lessuggesties voor: taal, schrijven, motorische ontwikkeling, geheugentraining, luistervaardigheid

Thema's: vriendschap, missen, lente, voorleesverhalen

<u>Doelgroep:</u>	<i>Morgen ga ik echt, zei Moemf en Moemf heeft een vriend</i> zijn bedoeld als voorleesboeken voor kinderen vanaf 5 jaar. De lessen zijn geschikt voor kinderen vanaf groep 2 van de basisschool
<u>Tijdsinvestering:</u>	Afhankelijk van het voorlezen en de gekozen opdrachten variërend van een half uur tot een lessencyclus van enkele lessen
<u>Uitvoering:</u>	Klassikale start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk, klassikale afsluiting

Lessuggesties

Inleiding: U toont de omslag en leest de flaptekst voor. Vertel dat dit boek/deze boekjes gaan over vriendschap. Begin vervolgens met het voorlezen van één of enkele hoofdstukken uit een van de boekjes. Vervolg dit, als het kan, op andere dagen tot het boekje uit is en het hele verhaal is verteld. Als verwerkingsopdrachten kan één van de volgende opdrachten dienen.

Uitvoering:

U kunt kiezen uit de volgende mogelijkheden:

Mogelijkheid 1: Zoek de weg

Zie bijlage 1.

- Opdracht voorbereidend schrijven: volg het weggetje. Hierbij kan ervoor worden gekozen om de leerling binnen de gehele breedte van de weg te laten blijven, of de middenmarkering te laten volgen.
- Print de afbeelding niet paginabreed af maar laat uw leerlingen aan de linkerkant Moemf tekenen en aan de rechterkant Sneeuwuil.

Mogelijkheid 2: Zoek de weg in het Doolhof

- Zie bijlage 2. Dit is een lastige opdracht maar laat uw leerlingen hier gerust mee stoeien. Laat hen eerst met hun vingertoppen de weg zoeken en eventueel later met een vetkrijtje of potlood.

Mogelijkheid 3: Teken bij het verhaal

Maak een tekening na afloop van het voorlezen.

Geef uw leerlingen de gelegenheid hun gevoelens bij het verhaal weer te geven in een tekening die al dan niet over het verhaal gaat.

Mogelijkheid 4: Liedjes

Het bekende duo van Sesamstraat: Bert en Ernie hebben diverse liedjes gezongen over vriendschap en verdriet. Deze kunt u laten horen en eventueel bespreken in de vorm van een kringgesprek. Daarbij kunt u aandacht schenken aan de gevoelens die in de boeken van Moemf naar voren komen.

Voorbeelden:

- [Daarvoor ben jij mijn vriend:](#)
- [Vind je me aardig?](#)
- [Mijn eendje](#)
- [Tommie, leniemini en Pino](#)

Mogelijkheid 5: Spelletje: Ik ga op reis en neem mee

Dit is vooral leuk met een niet al te grote groep. De eerste persoon (juf of meester) zegt: 'Ik ga op reis en neem mee: een pet.' (hij wijst nummer twee aan)

'Ik ga op reis en neem mee een pet en een handdoek.' (wijst nummer drie aan)

'Ik ga op reis en neem mee een pet, een handdoek en een wasmachine.' Enz.

Mogelijkheid 6: Vriendschap is ...

Moemf en Sneeuwuil zijn grote vrienden. Maar Moemf heeft er meer. Die proberen hem te troosten wanneer hij verdrietig is omdat hij Sneeuwuil mist. Weet je nog meer dingen die een echte vriend wel of juist niet doet?

- Deze opdracht is vooral bedoeld voor eind groep drie en groep vier. Voor jongere leerlingen is het over het algemeen te moeilijk, tenzij u de eigenschap kunt laten tekenen, bespreekt of laat knippen uit tijdschriften.
- Zie bijlage 3

Mogelijkheid 7: Namen overtrekken

Trek de namen van Moemf en Sneeuwuil over en versier de tekening.

- Een oefening in motorische vaardigheden
- Opdracht in bijlage 4

Mogelijkheid 8: namen raden

Geef uw leerlingen kaartjes met de afbeeldingen van Moemf en zoveel andere personages uit het boek als u gepast vindt. Laat tijdens het voorlezen enkele keren de namen weg van de personages en laat uw leerlingen de kaartjes van de sprekers opzij leggen.

- Oefening in luistervaardigheid
- Deze oefening kan ook in groepjes worden gedaan en dan in de vorm van een wedstrijdje worden uitgevoerd.

Mogelijkheid 9: een boekenlegger vouwen

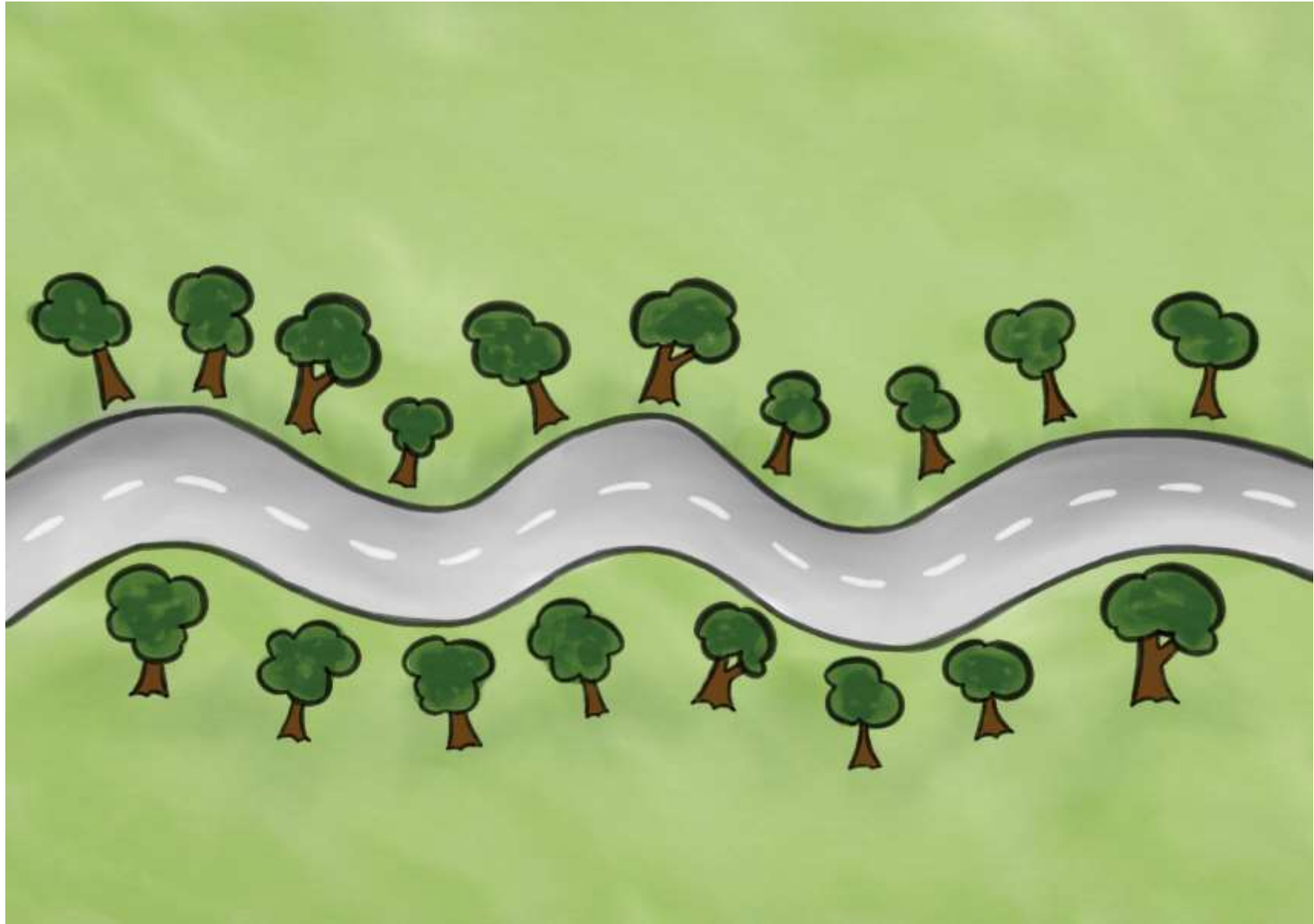
- Vouw een bladwijzer volgens de beschrijving van dit [youtubefilmpje](#):

Wijzig het model in een Moemf door de volgende stappen te nemen:

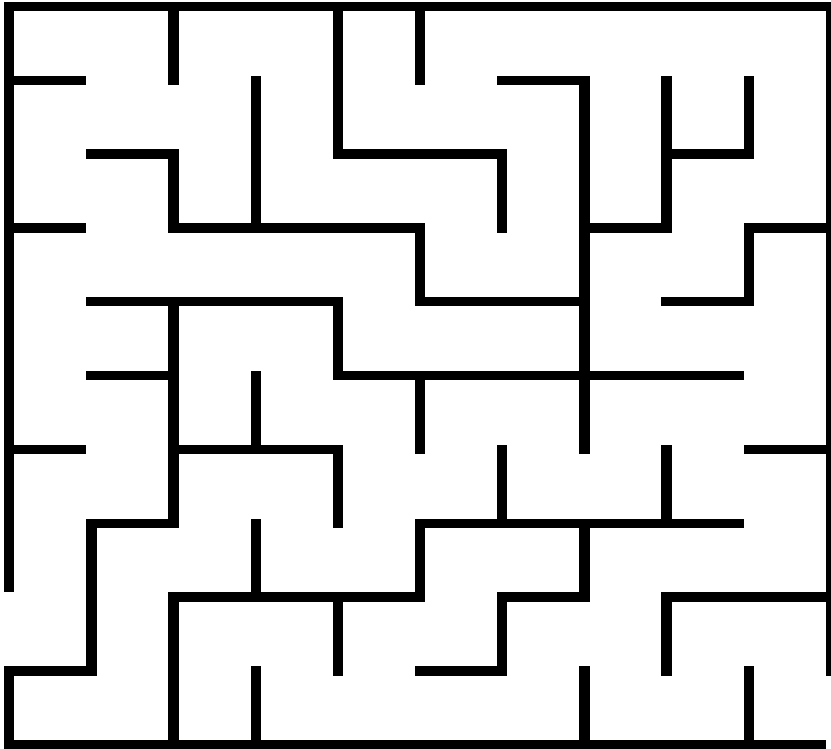
- Teken de ogen, de neus en de bek
- Knip de sikkelvormige oren en plak ze op.
- Kleur de rand van de kop en de oren grijs/zwart (vanzelfsprekend kunt u voor de oren ook zwart papier nemen)

Zie bijlage 5

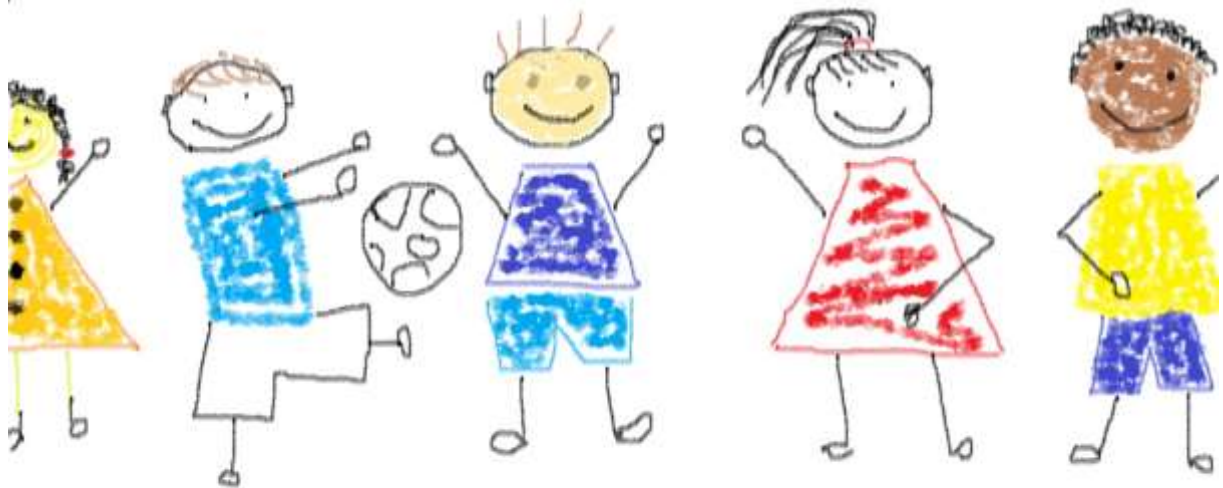
- C- [Afsluiting](#): Laat de eindproducten door de leerlingen in de klas presenteren of maak er een tentoonstelling van die u bijvoorbeeld tijdens een ouderavond kunt tonen.

Bijlage 2: Zoek de weg

Een vriend is...

moemf

sneeuwuil

Bijlage 5: Moemf Boekenlegger

Nodig: Papier (wit en zwart), eventueel plakoojjes (Hema), zwarte en rode stiften, schaar

Volg de link voor de [vouwinstructies](#)